

Charlotte Rørdam Larsen

Sammenhængen mellem kulturpolitiske rammer og kunstnerisk kvalitet eksemplificeret ud fra de danske egnsteatre

Teaterkunst og Teaterpolitik. En analyse af sammenhængene mellem de kulturpolitiske rammer og den kunstneriske kvalitet hos egnsteatrene, av Louise Ejgod Hansen.

Louise Ejgods afhandling *Teaterkunst og Teaterpolitik. En analyse af sammenhængene mellem de kulturpolitiske rammer og den kunstneriske kvalitet hos egnsteatrene* er et særdeles ambitiøst projekt, idet emnet for afhandlingen, som titlen angiver, er at undersøge, hvorledes de kulturpolitiske rammer rent faktisk påvirker udviklingen af kunstnerisk kvalitet. Dette gør forfatteren ud fra en undersøgelse af den danske egnsteaterordning og de danske egnsteatre med *Randers Egnsteater* og *Holbæk Teater* som de konkrete cases. I sin tilgang er afhandlingen enestående, idet Ejgod Hansens intention er at forholde sig empirisk til forholdet mellem kunstnerisk kvalitet og kulturpolitik, dvs. at påvise hvorledes de kulturpolitiske rammer rent faktisk spiller ind på realiseringen af teatrenes kunstneriske kvalitet. For at blive i stand til dette må hun definere hvad hun forstår som kunstnerisk kvalitet. Dette begreb dækker i afhandlingen over kunstværkets evne til at tilbyde modtageren eller recipienten frugtbare opspil til æstetiske erfaringer (s.47); ”opspil”, fordi man jo ikke kan vide, hvordan værket vil blive modtaget af hin enkelte. Som det ses af det foregående, er det forstillingsanalysen, der er udgangspunktet for diskussionen af kunstnerisk kvalitet i praksis. Udover de æstetiske erfaringer og en anerkendelse af recipientens faktiske oplevelse af værket beror kunstnerisk kvalitet på en vedgåelse af kunstens samfundsmæssige funktion. Tilgangen til kunstnerisk kvalitet beror således på en forudsætning om at kunst skal føre til erkendelse – en argumentation, der ikke ligger den statslige kulturpolitik fjernt. I praksis kan Ejgod Hansens kvalitetsbegreb imidlertid gå hen og blive noget privat – men det vil jeg komme tilbage til.

Udover æstetikteoretiske og kulturpolitiske synsvinkler inddrager forfatteren også arts management og organisationsteoretiske perspektiver, idet kulturpolitikken og den kunstneriske kvalitet ofte mødes i rammerne om den konkrete kunstneriske produktion, hvor den offentlige sektors eksterne dagsordner rejser særlige organisationskulturelle spørgsmål. Sammenhængen mellem æstetisk teori (forestillingsanalyse), kulturpolitisk teori og det organisationsteoretiske fremstår i afhandlingen ikke helt velunderbygget. Hvorledes påvirker det organisationsteoretiske den kunstneriske kvalitet – og ikke mindst hvordan skal og kan vi begribe forholdet med det opstillede kvalitetsbegreb der ikke inddrager det organisatoriske overhovedet?

Særdeles interessant er afhandlingens afsnit om de to cases: *Randers Egnsteater* og *Holbæk Teater*, der på spændende vis analyserer teatrenes kunstneriske profil, deres forhold til publikum, det lokales betydning og ikke mindst den lokale kulturpolitiks betydning, ledernes ambitioner og de arbejdsmæssige traditioner. Alt er omhyggeligt veldokumenteret og gennemresearchet. Her analyseres forestillinger meget overbevisende ud fra det opstillede kvalitetsbegreb. Imidlertid må det

anføres, at analyserne samtidig kan fremstå en smule private og normative. For den oplevede forestilling, præsentationssiden af den teatrale begivenhed erfares jo meget forskelligt, hvorfor der er en svaghed ved udelukkende at forlade sig på egenobservation.

Den danske egnsteaterordning gennemgås meget overbevisende. En sådan detaljeret analyse foreligger ikke på dansk i anden sammenhæng og man må hilse den meget velkommen. I afhandlingen tydeliggøres den kulturpolitiske ambivalens omkring egnsteatrene, idet det påvises hvordan diskussionen af egnsteatre på det lands politiske niveau går fra idéen (og politikken) om *kulturel decentralisering* med målsætning om lighed, mangfoldighed og decentralisering i betydningen lige adgang til kulturen lige meget hvor i landet man bor, til *politisk decentralisering*, som prioriterer borgerinddragelse og mangfoldighed, hvorved det politiske niveau frem for noget ser og forstår egnsteatrene som varetagere af et decentraliseringsformål. Denne kulturpolitiske udvikling påvirker synet på kunstnerisk kvalitet, og det dokumenteres, hvordan de danske egnsteatre, der var tænkt som kunstneriske alternativer til institutionsteatrene, hen ad vejen har oplevet et pres for at tilpasse sig denne overordnede teaterstruktur.

Det afdækkes hvordan egnsteatrene er led i en kulturpolitik, der forstår teaterlandskabet som hierarkisk: *Det kongelige Teater* er kronen, herefter følger, i nævnte rækkefølge, *landdels-scenerne*, *Københavns Teater* og de tre *landsdækkende turnéteatre*, derefter de *små storbyteatre* og *egnsteatrene* og endelig *teatre, der modtager støtte fra Kunstrådets Scenekunstudvalg*. Denne opdeling baseres implicit og udtalt på en forestilling om kunstnerisk kvalitet, der daler jo længere vi kommer ud fra hovedstaden. Og det er i virkeligheden en vigtig forudsætning for hele afhandlingen der med sine kvalitative analyser af egnsteaterforestillinger leverer et langt dementi af denne hierarkiske forståelse. Det påvises nemlig mod alle forventninger at egnsteatrene, der for en stor dels vedkommende forvaltes af de oftest ikke fagligt kompetente kommuner, bidrager til en righoldig og kulturel mangfoldighed som overgår de tunge og større teatre. I et kapitel om egnsteaterlandskabet vises dette på baggrund af en stor forestillingsresearch.

Hovedspørgsmålet i afhandlingen er at vise, hvorledes de kulturpolitiske rammer påvirker udviklingen af den kunstneriske kvalitet? Man kan stille spørgsmålstejn ved om afhandlingen er i stand til at *dokumentere* den specifikke udvikling af den kunstneriske kvalitet af egnsteatrene, der har eksisteret siden 1970'erne, når det kommer til valget af empirisk materiale? Et problem her er naturligvis at det er *nutidige* egnsteaterforestillinger der undersøges i argumentationen for sammenhængen mellem kunstnerisk kvalitet og kulturpolitiske rammer på det konkrete niveau. Man kan måske sige, at når det kommer til at *vurdere* kvalitet, inddrager forfatteren kun sig selv og stoler dermed kun på det hun selv har set?

Ejgod Hansens afhandling repræsenterer et nybrud, i og med at hun, som det er redegjort for i ovenstående, vover at gennemføre en solid og empirisk baseret analyse, som intenderer at bygge bro over den humanistiske værkanalyse, den kulturpolitiske forskning samt organisationsteori. Forehavendet er dristigt og lykkes det ikke fuldstændigt overbevisende at svare på spørgsmålet om sammenhængen mellem kunstnerisk kvalitet og kulturpolitik og hvorledes den kunstneriske kvalitet påvirkes diakront og synkront som følge af skiftende kulturpolitik på de forskellige niveauer, så behandler afhandlingen undervejs virkelig mange vægtige og interessante spørgsmål i den forbindelse. Det lykkes til overflod at bidrage til forståelse og nuancering af forholdet mellem centrale og decentrale myndigheder i den danske offentlige forvaltning af det kulturpolitiske felt. Afhandlingens styrker er de grundige og omhyggelige analyser af de to egnsteatre og den danske

egnsteaterudvikling, der blev indført med *Teaterloven* i 1979. Her vil der uden tvivl kunne drages mange paralleller til det øvrige Norden.

Den omfattende og grundige afhandling er skrevet i et meget veloplagt sprog, den er rigt illustreret, den formidler en glæde ved teater og påpeger alt det teatret kan.

Bibliografi

Louise Ejgod Hansen (2009). *Teaterkunst og Teaterpolitik. En analyse af sammenhængene mellem de kulturpolitiske rammer og den kunstneriske kvalitet hos egnsteatrene*. (Ph.d.-afhandling.) Institut for Æstetiske Fag. Aarhus: Universitet. [Afhandlingen er 345 sider inkl. dansk og engelsk resumé.]